

TÁJNÉZŐ

Építészeti ötletpályázat

ZÁRÓJELENTÉS

Leadás határideje: 2024. 04. 22., 23:59 (éjféli)

A pályázatot a Kővágóörs Alkotótábor Egyesület írta ki, célja pedig az építészeti tábor szellemi előkészítése, a téma körüljárása és a kapcsolódó gondolatok feltérképezése volt.

A feladat egy táj szemlélésére alkalmas struktúra tervezése volt. A pályázat során egy olyan kis léptékű építészeti alkotást kellett tervezni, amely az ember és a természet kapcsolatát személyes és elgondolkodtató módon közelíti meg.

A kiírás szerint beavatkozás/építmény alkalmas kell legyen arra, hogy egy útvonal részeként megállásra, a tájjal való interakcióra készítse az arra járókat. A használat módja lehet egyéni vagy csoportos. Az anyaghasználatára vonatkozóan nincs megkötés; állandó vagy ideiglenes jellegű kialakítás egyaránt elfogadott volt.

A pályázati kiírás helyszíne egy Kővágóörshez közeli helyszín, amely az [alábbi linken](#) tekinthető meg.

A zsűri értékelési szempontjai között szerepelt a kiírásra adott válasz megfelelősége, az pályamunkák szellemi tartalma, újszerűsége, valamint a kidolgozottság minősége.

A Bíráló Bizottság munkájában a 2024. 04. 23-i ülésén személyesen részt vett:

Guba Ilka - fotóművész, zsűri elnök

Jauernik Zsófia - építész, műemlékvédelmi szakmérnök

Bene Tamás - építész

Polgárdi Ákos - grafikus, filozófus, AT egyesületi tag

Beke András - építész, AT egyesületi tag

A Bíráló Bizottság egybehangzó véleménye szerint a beérkezett pályaművek gondolatiságukban és grafikai kivitelezésükben egyaránt magas színvonalon készültek. Az összes pályamű megfelelt az analóg technikák használatával kapcsolatos követelménynek, ezért a tablókat változatos, egyéni megjelenésűek. A felhasznált technikák között találhatunk többek közt kézi rajzot, akvarellt, kollázst, makettfotót, fényképeket.

Elméleti megközelítésben a pályaművek mindegyike igen személyes hangvételi volt, a tájjal való kapcsolatot saját érzéseinek és benyomásain keresztül próbálta megfejteni és a terven keresztül egy elképzelt tágabb közönség számára is elérhetővé tenni.

A pályázatra összesen 19 db pályamű érkezett be, amelyek közül 2 db-ot a zsűri a határidő után történő beérkezés miatt a bírálattól kizárt. Így végül 17 pályamű közül került ki az első három helyezett, valamint a megvételre szánt munkák is. A Bíráló Bizottság a kiírásban előrevetített három megvétel helyett négy megvételt javasolt a Kiíróknak, amelyet a pályázat magas színvonalára való tekintettel a Kiíró jóváhagyott.

Részletes bírálatok

1089 - víz cement szalma

szerző: Vajda Lilla

A pályamű két atmoszférikus képet tár elénk. Az első egy objekt – a pad maga – a természetben, a kép középpontjába ágyazva. Egy ecsetvonás csupán. A másik kép pedig valakit ábrázol, aki vélhetően ezen a padon ül – ezt már oldalnézetből látjuk, így talán kézenfekvőbb, olvasatosabb az emberalak ábrázolása. Ennek a munkának az ereje, a nyitottságában rejlik, abban, hogy teret ad a képzeletnek, és nem determinál valami didaktikus tájolvasati módszert, hanem csupán egy helyet teremt, azzal hogy kijelöl a térben egy pontot, és ahogy a három szóból álló műleírása is sejteti – „víz, cement, szalma” –, az valami organikus, de megformált, ezáltal absztrakt és „gyarmatosított” darabkája lesz a természetnek. A tárgyhoz fűződő viszonyunkon keresztül kicsit a tájhoz is közelebb kerülhetünk. Ha előbb megértünk valamit egy közvetlenebb és emberibb léptékből.

A pályaművet Bíráló Bizottság 1. díjban részesítette, azaz 100.000 Ft pénzjutalomban részesíti, valamint készítője az idei nyári workshopon ingyenesen vehet részt.

Omi0 - Szabad ég alatt

szerző: Sal Noémi

A pályázat talán leghevesebben vitatott terve, amely paradox módon mégis legkonszenzusosabban kiemelkedett a mezőnyből. A szerző meglehetősen átélhető módon képzi le a természettel felnőttként való találkozás „drámájának” koreográfiáját, és érzékletesen rekonstruálja ennek kibomlását. A terv abból a szempontból átgondolt és őszinte, hogy megáll azon a ponton, ahol a látszólag feloldhatatlannak tűnő ellentmondás (mesterséges építés mint a természetélményt erősítő gesztus) már nem elkenhető. A kérdés tehát nyitva marad, mégis úgy érezzük, hogy kaptunk szellemi mankókat annak továbbgondolásához. A terv grafikai megformálása konzisztens a tartalmi értékeivel: nem beszél mellé, de erősen inspiráló.

A pályaművet Bíráló Bizottság 2. díjban részesítette, így készítője az idei nyári workshopon ingyenesen vehet részt.

PIFF - Palinta

szerző: Kustra Vencel

A terv megkapó esztétikai minőséggel bír. Grafikája, illetve a megtervezett mű, vagyis a nyírfatörzsek, piros spaniferekből és balatoni vörös kövekből álló kompozíció egyaránt elgondolkodtató képzettársításoknak nyit utat. Az egyik oldalról vörös kövekkel, a másik oldalról farönkökkel megtámasztott hinta terve nem ad választ egy sor felmerülő praktikus kérdésre, például miért nyírfá, miért más az egyik oldal és a másik oldal megtámasztása. A terv szöveges része sem a tájjal kapcsolatos magától értetődő gondolatokat veti fel, hanem a természetes és épített valóság közötti hasonlóságot, a hinta által érzékelhetővé tett gravitációt emeli ki fő koncepcióként. A terv különös hangulata, művészi értéke, illetve meglepő gondolati asszociációi erősebbnek hatnak a gyakorlati kérdésekkel szemben, így a zsűri ezeket értékelte a pályaműben.

A pályaművet Bíráló Bizottság 3. díjban részesítette, így készítője az idei nyári workshopon ingyenesen vehet részt.

0008 KŐ-SZÍN-TÉR

szerző: Szőke Gergely

A pályázó egy új színházi műfajt hoz létre, ez maga a kőszíntér. A pályamű elgondolása alapján a kiragadott tájat színházi elemként használja fel az előadásokhoz. A tervet érthetően mutatja be skicc szerű rajzokkal és makettel. A zsűri értékelte a játékos megközelítést, a makett fotók vadnyugati, filmes hatásait, valamint magának a beadott tablónak igényes és friss elrendezést. Viszont kérdésként merült fel, hogy a tervezett objektum mennyire szól magáról a tájról, és mennyiben az események háttérképként értelmezi azt?

A pályaművet Bíráló Bizottság megvételben részesítette, így készítője az idei nyári workshopon 50% kedvezményrel vehet részt.

BZN1 - Verem

szerző: Gerle Zsuzsanna

A terv erőssége az egyszerűsége, a szuper grafikája és a minimális beavatkozási javaslata. A leírásban a zsűri egy része iróniát érzékelt, amelyet úgy értelmezett, mint a tájnézés lehetetlenségét/értelmetlenségét és felemelő voltát, azaz önellentmondását egyszerre megjeleníteni szándékozó elem. Ezt a kettősséget a kivitelezési szempontból komolyan vehetetlen metszet szimmetrikus kettőssége (földalatti és földfeletti elemrészek egyezősége), valamint a makett, a látvány, az alaprajz és a szöveg közötti és belső apró eltérések bizonytalansága is erősítette, amit a zsűri e része szintén az irónia megjelenéseként értelmezett. A zsűri másik része ezeket az erősségeket kevésbé látta szándékoltnak; végül pozitívumait elismerendő megvételben részesítette a pályamunkát.

A pályaművet Bíráló Bizottság megvételben részesítette, így készítője az idei nyári workshopon 50% kedvezményrel vehet részt.

G1FO - (cím nélkül)

szerző: Weisz Mátyás

A terv minden eleme komolyan vehetetlen, az iróniához sem közelítő, vagy azt jól elrejtő

tárgyat mutat. Viszont mindezt olyan grafikai megoldásokkal teszi, ahol ez a sajátos nyelvezet képes esztétikailag feltölteni ezt a tartalmat és valamiféle humort vagy rejtélyességet kölcsönöz a pályamunka tárgyának, ilyenformán igénybe veszi a képzeletet, ami élményszerű és örvendetes.

A pályaművet Bíráló Bizottság megvételben részesítette, így készítője az idei nyári workshopon 50% kedvezménnyel vehet részt.

8265 - Forrásház - elmélyedés a tájban

szerző: Nyúl Dávid

A pályázat talán legalaposabban átgondolt és rajzilag és koncepcionálisan is legkidolgozottabb pályaműve. Jóllehet a kivitelezhetőség nem szerepelt az elsődleges kiírói szempontok között, ebben a tekintetben a terv mind építéstechnológiájában mind léptékében a kevésbé realiztikus javaslatok közé tartozik. A zsűri ezzel együtt is nagyra értékelte, hogy a pályázó konkrét, helyi adottságokra adott építészeti választ, mégha ennek a válasznak a legitimitása (pl. léptéke) heves viták tárgyát képezte is.

A pályaművet Bíráló Bizottság megvételben részesítette, így készítője az idei nyári workshopon 50% kedvezménnyel vehet részt.

0217 - Bebírók széke

A pályázat érdekes adalékként emeli be koncepciójába a Balaton-felvidékre az 1960-as évek óta betelepülő értelmiségiek, a helyiek megnevezésével a *bebírók* társadalmi csoportját. A tervezett mű célja, hogy használóinak olyan élményt adjon a tájról, amely maradásra bírja őket, hasonlóan a bebírók tapasztalataihoz. Ehhez a pályázó végül egy lépcsőzetes szerkezetre emelt nézőpontot választ, habár kiindulópontja egy egyszerű szék. A bebírók a helyi viszonyokhoz képest külső nézőpontját talán releváns a megemelt nézőponthoz hasonlítani, a kilátás mindenképpen élményszerű, azonban a zsűri ítéletében előrébb sorolódtak a tájjal közvetlenebb, több érzékszervet igénybe vevő tervek. Emellett a az egyszerű kiindulóponttól való eltávolódás a tervezés folyamata során kissé zavarossá tette a terv céljait.

2414 - Rönk

A pályázó a táj szemlélését az átváltozáson keresztül fogja meg. A terv felvetése szerint egy farönk az emberi használat során kerül különböző szituációkba, ennek hatására kopik el. A zsűri értékelte a gondolatot, miszerint egy természetes folyamatot szeretne lenyomtatként hagyni, viszont a terv és a gondolat összefüggésében megválaszolatlan kérdések merültek fel. Az említett farönk, honnan kerül bele a tájba? Ez egy kivágott fa, esetleg egy oda gurított farönk? Az emlék keletkezése kinek a számára lesz elérhető, és milyen időtávon válik észlelhetővé a folyamat?

2V2L - Káli kitekintő

A terv kocka befoglaló formájú, fa lécezéssel kialakított szerkezetet javasol, amely a kitakarás és a megmutatás kettősségét kívánja átélhetővé tenni; egyszerre akar kitakarni és megmutatni. A zsűri az építmény megjelenését és az ott létet sem tudta a tájhoz kötni, az inkább idegen elemnek mutatkozik a mezőn. Annyira azonban nem különös, hogy őszinte

érdeklődést vagy értetlenséget váltson ki. A zsűrinek nagyon tetszettek a növények a tablón.

A1BG - Pont a képen

A terv erénye a játékossága és jókedvűsége, amit a körhinta működése kódol. Ugyanakkor intellektuálisan ez is horgonyozza le, s teszi önmagába forduló instrumentté az építményt, ami a tágabb környezetével sem direkt, sem áttételesen nem igazán áll kapcsolatban. Kiemelendő a tábló látványterv része, ami igazán szellemes megoldással operál és gondolatilag finoman hozzátesz a munka érzékiségéhez (talán a mozgás, elmosódás érzékeltetésére is alkalmas lehetett volna ez a technika).

CO00 - Camera obscura

Annak felsimerése, hogy a táj képe nem magunkkal vihető a zsűrinek tetsző kiinduló gondolat, azonban a szerkezet használatát, működőképességét és az objekt tájban hagyását kevésbé meggyőző válaszként értékelte.

MUKI - tüKörkép

Szép a pályamű gondolatisága, a tábló pedig grafikailag és szövegesen is világosan kommunikál. Ugyanakkor nem elég reflektált, és kicsit túl bonyolult formában ölt testet a terv szellemisége. Lehet célravezetőbb és hatásosabb lett volna, ha a csupán a roncsolt reflexiót képző felülettel operált volna az építmény, annak működésére és esztétikájára építve a szerkezet karakterét, és felépítésének belső logikáját.

NKJT - (cím nélkül)

A pályázó kis léptékű tájépítészeti eszközökkel kívánja kialakítani magát a tájat figyelő, kontemplációra alkalmas teret. Kérdésként merült fel, hogy vajon ki tud e jelölni egy speciális teret a tájon belül, és nincs-e benne az a veszély, hogy ezekkel az eszközökkel túlzottan beleolvad a tájba? Másrészt ez a nagyon finom, szofisztikált nyelv, sokrétű gondolatiság egyszerre értéke is a tervnek, amely sok tekintetben továbbgondolásra adott okot a zsűrinek.

OC12 - Bent a kintben

A pályamű sátor szerű gubót javasol, amelynek anyaga, szerkezete, elhelyezése, működése nem tisztázott. A zsűrit ezek a tisztázatlanságok nem zavarták, és önmagában a forma is tetszetős, azonban úgy értékelte, hogy a munka kevésbé szól a kiírás alapkérdéséről. A táj beengedéséről és az elvonulásról is szó van a leírásban, azonban a kompozíció elsősorban a személyes tér kontúrjának megjelenítésére vállalkozik. Bár a beemelt proxemika önmagában fontos téma, a zsűri értékelése szerint a táj szemléléséhez kevésbé visz közel.

T4L7 - Részlet rajzoló

A tervezett mű egy kör alaprajzú, függönnyel határolt tér, amely lehetőséget ad a táj közelebbi megfigyelésére, a részletek elmélyült vizsgálatára. A mozgatható, félig átlátszó, különböző arányú négyzetes nyílásokkal ellátott függöny szerepe, hogy a kivágatok a táj egy-egy részletére irányítsák a figyelmet. A függöny kivágatai ugyanakkor kissé

didaktikusnak hatnak, illetve a függöny esetleges lengedezésére - amely a szél megjelenítésére szempontjából előnyös is lehet - a tervező nem reflektál.

A tervezett mű releváns válasz a kiírásra, illetve a pályázó igényes, koherens vizuális világgal mutatta be tervét, azonban a díjazott pályaművekhez képest hátrébb sorolódott, mivel kevesebb érzékszervet vont be a táj érzékelésébe, a mű egyes részletei azonban mindenképpen továbbgondolásra érdemesek.

ZSAF - Szélpont

A terv legitim és élményszerű belátásokat vesz alapul, de ezekre egy túltervezett, formailag nehezen követhető választ ad, amelyben pl. a textil használata nem csak a praktikum szempontjából, de koncepcionálisan is aggályos. Rajzi szempontból – lépték-inkonzisztenciái ellenére is – megkapó a formanyelv naivitása, amely szépen rímel a műleírásban körülírt szabadságélményre.

A 0204 és ABCD kódjelű pályamunkákat a zsűri a késedelmes benyújtás miatt bírálat nélkül kizárta.

